

שבת פרשת עקב

ח"י אב תשפ"ג

גיליון מס' 75

מומלץ להדפיס את העלון לקראת שבת

ראש הישיבה

נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע"

מאבריה, שבוה פחד המות מצד מראה הכליון החמרי שלו מתקלש, שהרי נשארה היא האומה בדורותיה, שבה כל מעיניו.

היחיד מוצא את קישורו לנצח בקישורו אל האומה - החיה וקיימת, גם כאשר הוא עצמו עוזב את העולם.

מתוך הבנה זו נבוא לבאר את עניין האכילה המובא בפרשה:

"למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יהיה האדם".

לביאור פסוק זה יש להקדים כמה דברים.

הרמ"א (שו"ע אורח חיים סי' ו' סעיף א') מבאר את עניינה של חתימת ברכת אשר יצר "ומפליא לעשות":

"ועוד יש לפרש שמפליא לעשות במה ששומר רוח האדם בקרבו וקושר דבר רוחני בדבר גשמי...".

ומסביר הר"א שהפלא הוא שהרי הנשמה, לכאורה, איננה אוכלת, ואף על פי כן כאשר אדם איננו אוכל מספר ימים נשמתו עוזבת אותו.

מהי צורת הקשר בין המזון לבין הנשמה? מדוע כאשר האדם איננו אוכל, נשמתו עוזבת אותו, הרי היא איננה נהנית מן האוכל?

בחסידות מבואר, כי כל אוכל גשמי מורכב גם מאותיות ורוחניות, המהוות שפע רוחני הגנוז באוכל זה. כשאוכל האדם מאכל כל שהוא, ניוון הגוף מן החלק הגשמי שבמזון, והנשמה מן הצד הרוחני שבמזון. לא על הלחם לבדו חי האדם, אלא על מוצא פי ה' אשר נמצא בלחם יחיה האדם, והוא המחיה את הנשמה, ובלשונו של בעל ה"לשם" (שערי הלשם חלק ב', סימן א', פרק ג'): "ולא יהיה לעתיד אלא רק אותה האכילה העליונה לבד אבל עכשיו הנה משתמשים באמת ובדקדוק אלו ב' האכילות ביחד וכמו שכתב 'כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם' והוא השפע הרוחני הנמשך מלמעלה בכל מזון ומזון והוא המקשר את הנשמה עם הגוף על ידי כל מאכל ומשקה".

אף באכילתו הגשמית של האדם מחיה הוא את נשמתו, ומתקשר בכך אל הצד הפנימי שבו, שהוא הצד הנצחי שבו, הקיים גם לאחר כליון הגוף.

מהי הדרך שבה יכול האדם להפוך את אכילתו למזון נצחי לנשמתו?

מבאר אדמו"ר הזקן (לקוטי תורה פרשת עקב):

"כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, פירוש כי חיות הנשמה הוא לא על ידי מאכל כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם וזה הברכה...".

הברכה על המזון חושפת את הצד הפנימי, האלוקי, הנצחי שבו, ומחיה בכך את נשמתו של האדם. כאשר האדם מברך הוא הופך את האכילה למעשה שאיננו רק גשמי, וחושף בכך את "מוצא פי ה'" הקיים במזון.

מתוך שיעור שניתן בתאריך ט' אב תשס"ג
השיעור המלא נמצא באתר הישיבה

"כל המצוה אשר אשר אנכי מצוה היום תשמרו לעשות למען תחיו ורביבתם ויבאתם וירשתם את הארץ אשר נשבע ה' לאבותיכם. וזכרתם את כל הדרך אשר הליכתי ה' א-להיך זה ארבעים שנה במדבר למען ענתה לנסתה לדעת את אשר בלבבך התשמר מצותיו אם לא. ויענך ויגרעך ויאלכך את המן אשר לא ידעת ולא ידעו אבותיך למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם. שמלחך לא בלחם מעליך ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה. וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' א-להיך מיסרך. ושמרת את מצות ה' א-להיך ללכת בדרךיו וליראה אתו. פי ה' א-להיך מביאך אל ארץ טובה ארץ נחלי מים עינת ויהלמת יצאים בפקעה ובהר. ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש. ארץ אשר לא במספנת תאכל בה לחם לא תחסר כל בה ארץ אשר אבניה ברזל ומתהרריה תחצב נחשת. ואכלת ושבעת וברכת את ה' א-להיך על הארץ הטובה אשר נתן לך" (דברים ח', א'-י).

פרשה זו כוללת בתוכה כמה ענינים, ויש להבין את החוט המקשר ביניהם. הפרשה פותחת בהבטחה: "למען תחיו ורביבתם ובאתם וירשתם את הארץ". ישנן כאן שתי הבטחות, שנראה שמכוונות לאותו ענין. "ורביבתם" - הריבוי והולדת הילדים מסמלים את המשכיות הדורות. הדורות הבאים הם אלה שהופכים את האדם מיצור כלה ליצור נצחי, שכן משהו ממנו נשאר תמיד בעולם.

באומה ישנו ענין נוסף הקשור לנצחיות - "ובאתם וירשתם את הארץ". "דור הולך דור בא, והארץ לעולם עומדת" (קהלת א', ד). הארץ, הקבועה לנצח, הופכת את האומה לנצחית, למרות שהדורות הולכים ובאים, והאנשים המרכיבים את האומה - משתנים.

אף המשך הפרשה מזכירה את הקשר בין הדורות: "כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלהיך מיסרך". תפקיד היסורים הוא לישר את האדם, לבל יסטה מן הדרך הטובה, המובילה אל הנצח. תפקידו של האב הוא לחנך את בנו לחיות חיים המקושרים אל הנצח, והבן הוא הגורם לאב להיקשר אל הנצח.

נראה, לאור דברים אלה, שעניינה של הפרשה הוא בנין הנצח, וכפי שנבאר בהמשך. בנין הנצח של היחיד ועל האומה, הקשורים זה לזה, כדברי הרב קוק זצ"ל (אורות הקודש כרך ב', עמ' שפ"א):

"יראת המות היא מחלת האדם הכללית, הבאה בעקב החטא. החטא יצר את המות, והתשובה היא התרופה האחת להכחיד אותו מן העולם. כל עמל האדם טובב והולך הוא להנצל מן המות...".

התרופות האמתיות שבהן העולם הולך ומשתחרר משעבוד המות הן גנוזות באוצר חיים, בנשמתא דאורייתא, המתגלה בכל גילוייה, והולכת ומסתתרת בחביון עזה...

מועיל הוא גם כן פתוחו של הרוח הלאומי, במה שהאדם מרגיש את אושר הקיבוץ הכללי בהרגשה חיה פנימית, ושמה בשמחת האומה, בתור אבר

פינת הילדים

חשינות חיפוש כפרשה וברשי"י

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

חזרים כמאמר הכא...

3. מתי מותר להישבע?

2. איך אנו צריכים להיות כדי שהקב"ה יחשוק בנו?

1. מה למדים מהמילים "כל המצוה"?

"וזהו בחינת יראת שמים להיות נמשך יראתו יתברך בכל מעשה קטן וגדול ונקרא מצוה קלה"

(שפת אמת, עקב, תרל"א)

עמד והרג מהם שנים וארבעים אלף... ומי הרג אותם? פנחס, שהיה ספק בידו למחות ולא מיחה, ולהתיר לו נדרו ליפתח ולא התיר. וכל מי שספק בידו למחות ואינו מוחה, להחזיר את ישראל למוטב ואינו מחזיר, כל דמים שנשפכו בישראל שנשפכו על ידיו, שנאמר: "ואתה בן אדם צופה נתתיך וגו'", "ואתה כי הזהרת את הרשע", מלמד שכל ישראל ערבים זה בזה".

המדרש אומר דברים חריפים מאוד. מי שיכול למחות ואינו מוחה - יש לו אחריות על מה שקורה בעקבות התעלמותו. עברנו ימים רבים ולא קלים. הרבה ניסו להשתמש בכוחם הכלכלי כדי להשפיע על מהלכים במדינה. היה נראה לי, שחברה שעושה חרם על גוף מסויים - זו חציית קו שדורשת מחאה. חלילה להיות מאלה שיש בידם למחות ולא מיחו.

אין ספק, הרבה יותר קל היה לי לומר שאיני חותם על מודעות למיניהן. אבל חכמים לא נותנים לנו אפשרות להתעלם במקרה כזה. חוסר מחאה ותוכחה מטיל עלינו אחריות. לכן היה נראה לי לחתום כדי לקיים את התוכחה הנדרשת במקרה זה.

בנוסף, חשוב לחשוב על כך שהתוכחה צריכה להיות מתוך "אהבה מסותרת". תוך כדי שצירפתי את חתימתי חשבתי על כך שאני לא עושה את זה מתוך הקפדה אישית, ושחשוב עדיין להיות באוירה של מחילה כלפי מי שחושב ופועל אחרת ממני, כולל חברת שטראוס דומיה.

מומלץ לעיין בשמונה קבצים ב', ק"ג בענין זה:

"האדם הכואב תמיד על עוונותיו ועוונות העולם, צריך הוא תמיד למחול ולסלוח לעצמו ולעולם כולו, ובזה הוא ממשיך שליחה ואור חסד על ההווה כולה, ומשמח את המקום ומשמח את הבריות. ובתחילה צריך למחול לעצמו, ואחר כך הוא ממשיך מחילה כללית על הכל, וכל הקרוב קרוב קודם, על ענפי שרשיו, מצד הנשמה, ועל משפחתו, אוהביו, אומתו, דורו, עולמו, וכל העולמים. ובזה הוא יסוד עולם בדרגה עילאה, בדרגה של לשון הקודש, ולשון רכה תשבר גרם של חמור גרם דביש מלבר, ומתגלה כל הטוב הגנוז בכל, ובא לברכת אברהם, שאין דור שאין בו כמותו".

בע"ה הקב"ה יכוון את כל מעשינו לטובה. "שגיאות מי יבין מנסתרות נקני".

שאלה: ראיתי שהרב חתם על עצומה להחרים את חברת שטראוס בגלל שהיא החרמה את ערוץ 14. זה הפתיע אותי, בגלל שאני רגיל שהרב קורא תמיד לשלום, למחילה, להידברות, ופתאום כאן הרב שותף שלא כדרכו לקריאה לחרם.

תשובה: אם ניתן לצפות תמיד מה כל רב יגיד על כל נושא לפי האינטרסים שלו או לפי האופי והטבע שלו - אז בשביל מה צריך תורה?

הפילוסוף בספר הכוזרי מביא את המושג "השכל הפועל" שאומר שהתורה צריכה לפעול עלינו ולא אנחנו "מפעילים" את התורה לפי האינטרסים והטבע האישי שלנו. האינטרס והאופי האישי שלי דאי הנחה אותי שלא לחתום על חרם שכזה, ולהיות בצד של הידברות, שלום ומחילה. אך התורה מנחה אותנו כיצד לפעול בכל מציאות ואנו צריכים שהתורה הקדושה תפעל עלינו ולא ההיפך.

כשהתקשרו לבקש ממני לחתום, זה בהחלט העמיד אותי בנסיון. נזכרתי במה שאומרים על נסיונו של אברהם אבינו לגרש את הגר ואת ישמעאל. מן הסתם אברהם קיבל עשרות הודעות בוואטסאפ - איך הרב, שתמיד מדבר על הכנסת אורחים, ומוכן אפילו להכניס עובדי עבודה זרה - מוציא מביתו את שפחתו, שיש לו ממנה בן? זוהי מהותו של הנסיון. אברהם הוא איש חסד לא כי "הוא כזה", אלא כי כך נכון. המבחן הוא כאשר אברהם יכול לפעול בניגוד לטבעו, ולפעול במידת הדין כשהוא נדרש לכך. הנסיון מברר ומדייק את מידת החסד של אברהם, שלא תהיה רק "טבע", אלא אמת שנבדקת בכל מצב ומצב.

בדומה לכך, הרגשתי שאני צריך לפעול בניגוד לטבעי ולמה שאני אומר בדרך כלל, כי זה היה נראה לי נכון במקרה הזה.

לגבי עצם הענין. יש מדרש חכמים, שאנו רגילים לקרוא את חלקו השני, אבל הפעם אני מבקש להתמקד בתחילתו (ילקוט שמעוני שופטים, רמז ס"ח): "יפתח הגלעדי נדר דבר שלא כהוגן, להעלות בתו על גבי המזבח, נתקבצו אליו אנשי אפרים לעשות עמו מריבה גדולה, היה לפנחס שיאמר להם: להתיר את נדרו לא באתם, אלא לעשות מריבה באתם, אלא הוא לא מיחה בבני אפרים והוא לא התיר את נדרו ליפתח. יושב על כסא שופט צדק יהי שמו הגדול מבורך לעולם ולעולמי עולמים, אחר ששם זה נפשו בכפו ובא להציל את ישראל מבני עמון ומואב ובאו לעשות עמו מריבה, מיד

המתכון לחופש הגדול | אשר בן אבו | מחזור כ"ז

אהלן וברכה בוגרי מעלות! איפה אני תופס אתכם במהלך החופש? רק אל תגידו לי "באמצע סמינריון הדרכה מחוז צפון" כי אם זה המצב אז מהיום אני אומר לאנשים שאני בכלל בוגר הר המור וחלאס. אם כן, באמצעות כמה שורות מכובדות אלו ברצוני להעביר לכם את משנתי בנושא החופש הגדול וכיצד ניתן לסיים אותו עם מינימום תרופות נוגדות עצבים.

יש לי בשבילכם מילה אחת: סדר יום.

מאוד חשוב לילדים וגם לנו ההורים לדעת מראש מה צופן לנו היום בחובו, כך אנחנו לא מופתעים משום דבר, ומגיעים בצורה נינוחה אל אתגרי היום.

כך לדוגמא רשמו על בריסטול גדול: "יום ראשון, שעה 6:45

השכמה!" לא מדובר כמובן על השכמה רצונית, אלא על הקטנה שנכנסת לחדר עוד לפני שהשמש זורחת ואומרת "משעמם לי". אבל כדאי לדעת את זה מראש, נכון? כיוון שכך נרשום מראש על גבי הבריסטול "טלפון עם סרטים מצויירים עד השעה 9". הנה כבר התחלנו את היום מתוך מודעות ותשומת לב.

המשיכו: 9:00 פעילות גופנית! נרדף אחרי הילד האמצעי עם כפכף כדי שיחזיר לארון את השקולד היקר ששמרנו לקידוש בשבת. פעילות גופנית חשובה מאוד לבריאות שלנו ולמצב הרוח. הנה כבר הגענו כמעט לחצי היום. מרגש, נכון?

הדבר הבא שמצפה לנו: "משחק מחבואים חווייתי!". בתור הורה בעל ניסיון אני ממליץ על מספר מקומות מחבוא מעולים שאף ילד ממוצע לא יוכל למצוא אתכם בטווח של ארבע שעות זמניות: בוידעם, פיר המעלית, לוע מכונת הכביסה, מדיח כלים (עדיף פועל להגברת האמינות), הבית של השכנים, הבית של השכנים של השכנים. מכירים מקומות נוספים? שתפו אותי!

הגענו לשעה 14:00, שעת מנוחת הצהריים. מנוחת צהריים היא קודש קודשים ואנחנו לא נפספס אותה אף פעם. לא בשבילנו כמובן, אלא בשביל המתוקים העדינים שלנו, שכל כך צריכים את המנוחה שלהם על מנת להתפתח ולגדול. ניתן להשתמש בבקבוק אקמולי אחד או שניים, או לחילופין כוס מרעננת של שתיה עם 40% אלכוהול לפחות על מנת להבטיח שינה עריבה ורציפה עד 17:00. הכנה מראש - חוסכת כאב ראש!

בשעת בין ערביים נעימה זו נוהגים רוב ההורים לצאת עם ילדיהם אל גני השעשועים השכונתיים. נצלו זאת והגניבו את ילדיכם עם משפחה אחת או שתיים (תלוי במספר הילדים אותם אתם חובקים). מומלץ להדביק להם על המצח מספר טלפון של אחד ההורים ליתר ביטחון.

והנה הגענו לערב של יום, באה מנוחה ליגע. יום עמוס פעילות וחוויה יוביל ישירות לשינה בריאה ומזינה. כמובן לא לפני שאכלנו ארוחת ערב שאותה, כמו כל דבר ביום הזה, הכנו מראש - פיצה קפואה שהכינו אותה הרבה מראש, משהו כמו חצי שנה קלנדרית קודם, נמרוט את הקרטון, נזרוק לתנור ונדחוף אל פיותיהם הקטנים והמתוקים של ילדינו.

עכשיו כשהגענו לשעת השינה, ועמדנו בכל הל"ז העמוס שקבענו לעצמנו, אפשר גם קצת לוותר לעצמנו - לא נורא! הושיבו כל ילד מול מסך אחר, ורוצו למיטה לישון כל עוד אתם יכולים. אני מקווה שעזרתי, ואם יש עוד שאלות, אני תמיד זמין עבורכם! קיץ פורה ומלא בל"ז!

אשר בן אבו נש + 3, גר במצפה דיני
ועוסק במחיקה, כתיבה ומשחק

צ'י, ל"ה, ט'
ז'י, ל"ה, ט'
א'י, ל"ה, ט'
ל"ה, ט' ז'י, ט'
ל"ה, ט' ז'י, ט'